

ים הטבע. רבי אומר כדאי האמונה שהאמינו בי שאקרע להם הים שנאמר וישבו ויחנו לפני פי החירות. פי' מאחר ששמו בטחונם בהקב"ה שהרי היו שבים לאחוריהם היה השם יתברך מציל אותם. כי האמונה גורם שהיה לישראל דביקות בו יתברך, והוא יתברך מחריב הטבע בקדושתו אשר הוא נבדל ודבר זה גרם שיבקע הים הטבעי. רבי אליעזר בן עזריה אומר בשביל אברהם נקרע הים שנאמר כי זכר את דבר קדשו את אברהם עבדו ויוציא עמו בששון ברנה את בחוריו. פירוש כי מעלתו האלהית של אברהם שהיה לו בקע הים, ולכן משמע מן הכתוב שאמר וזכר את דבר קדשו את אברהם עבדו, ומפני כך נבקע הים מפני קדושת אברהם וכמו שנתבאר אצל וירכיבם על החמור שהיה לאברהם בפרט מדריגה אלהית. ואין חלוק בין רבי בנאה דלעיל ובין ר"א, רק כי לרבי בנאה מדריגת אברהם מחלק החמרים שנאמר אצלו ויבקע עצי עולה, ולדעת ר"א קדושת אברהם מחריב ומפסיד החמרי, והבן זה מאוד. רבי אליעזר בן עזריה אומר בזכות השבטים קרע הים שנאמר נקבת במטיו ונאמר לגזור ים סוף לגורים ע"כ. ביאור זה שכבר אמרנו שקריעת ים סוף שנדחו המים ונקעו מפועל נבדל כמו שהתבאר. ולפיכך בזכות השבטים נקרע הים כי קדושת השבטים היה מושל על הים הטבעי, ולכל הפירושים תמצא כי הנבדל מושל על הטבעי והיה לשבטים קדושה אלהית. וזה קרע הים, ודוקא נקט זכות השבטים שהשבטים הם גורים וחלקים של ישראל והם חלקו וגזרו הים כדכתיב לגזור ים סוף לגורים. ושמע' אומר בשביל האמנה שהאמין אברהם קרע הים שנאמר והאמין בה' ויחשבה לו צדקה וגו'. פירוש כי האמונה היא מעלה אלהית כמו שהתבאר באריכות במקומו בהרבה פרקים. ולפיכך האמונה גורם לקרוע את הים הטבעי. כי כבר נתבאר מעלת האמונה בפר' ברית בין הבתרים ע"ש. וראוי לה לבקוע ים באשר כי מעלה האלהית בוקע הטבע. אבטליון אומר כדאי האמונה שהאמינו לקרוע הים כדכתיב ויאמן העם.

סברת שמעיה אמנת אברהם עדיפא שהיתה באין ספק יותר גדולה, ולדעת אבטליון אמנת ישראל יותר עדיפא. אף על גב שלא היתה כל כך גדולה. ועל כל פנים ראוי לאמונה שתקרע הים כי היא ביחוד מעלה אלהית בוקע הטבעי, ואין להאריך בדבר שנתבאר למעלה דבר זה בראיות ברורות ועל כל פנים האמונה היא הדבקות בו יתברך, וזהו ענין האמונה ודבר זה בוקע הטבעי:

ולדעת שמעון איש קטרון בזכות עצמות יוסף נקרע דכ' וינס החוצה וכו'. כבר נתבאר למעלה כי קריעת ים סוף התבקעות המים הטבעיים ולפיכך אמר כי בזכות יוסף נקרע הים שהיה גובר על טבעו ומבקע יצרו הטבעי ולפיכך בזכותו נקרע הים, וכמו שהתבאר לעיל אצל אברהם שבקע עצי עולה, וזהו גם כן בשביל עצמות יוסף שהיה גובר על טבעו על ידי קדושת נפשו האלהית שלו וזה גורם שיבקע הים. והנה זה ראייה על מה שאמרנו למעלה כי לעולם על ידי מעלה אלהית נבדלת נבקע הים הטבעי, וכבר היה מיוחד בזה יוסף הצדיק שהיה הקדוש מן הערוה, וכל אשר הוא קדוש מן הערוה יש לו מעלה נבדלת כמו שהתבאר בפרקים הקודמים ע"ש, שיוסף היה תחלה מושל על מצרים, ובארנו הטעם שהמצרים הם נמשלים לחומר, וראוי ליוסף במה שהוא נבדל מן החומר והיה מעלתו הצורה השלימה, להיות מושל עליהם, ודבר זה בעצמו גרם שיבקעו עצמות יוסף את הים, כי ענין אחד מצרים והים כמו שנתבאר בסמוך. ועיין למעלה אצל ירדת יוסף למצרים ותמצא מבואר. רבי יוחנן אומר משום אבא יוסי המחזוי כבר כתבתי בתורתו בכל ביתי נאמן, הים ברשותי ואני עשיתי אותך גובר עליו. פירוש כי מצד שהיה משה רבינו עליו השלום דבק בהקדוש ברוך הוא, היה פועל בדברים הטבעיים, ובפרט משה שנאמר עליו בכל ביתי נאמן הוא, שהרמו בזה שהיה דבוק נבואתו בהקדוש ברוך הוא שהשפיע כל הנמצאים ונאמן הוא אשר לא ישקר בהן, ולפיכך היה גובר על הים הטבעי כמו שאמרנו למעלה, כי הדברים האלהיים פועלים בדברים הטבעיים.